

Zagađenje, buka i smrad usled probnih bušotina nafte ugrožavaju zdravlje i imovinu stanovnika Palića u Srbiji, zahteva se obustava

Na Paliću su u toku istražni radovi na iskopavanju nafte i gasa koje sprovodi Naftna industrija Srbije (NIS). Usled ovih radova stanovnici Ludoške ulice na Paliću više od mesec i po dana trpe užasnu buku, smrad i udišu prašinu zbog čega je njihov život, ovde postao nepodnošljiv posebno tokom karantina. Jedan od stanovnika Ludoške ulice na Paliću Zoltan Miković, čija se kuća nalazi preko puta, svega 100 metara od probnih bušotina, rekao je za Vojvodanski istraživačko-analitički centar (VOICE) da u ovoj ulici više nema života za njegovu porodicu i da je uplašen za njihovu bezbednost zbog činjenice da se domaćinstvo snabdeva vodom iz sopstvenog bunara i da dugoročno strepi zbog mogućeg zagađenja pijaće vode.

Meštani zahtevaju da se istražne radnje hitno obustave ili da se premeste dalje, na drugu lokaciju, jer se život porodica koje žive u obližnjim kućama pretvorio u "noćnu moru", a dve porodice traže odšetu od NIS-a i rešene su da prodaju sve što su izgradili i stekli tokom proteklih godina i da se odsele.

Sa druge strane, iz NIS-a navode da poseduju sve neophodne dozvole za obavljanje probnih radova, da koriste savremenu i bezbednu opremu za rad, dok iz nevladinih organizacija upozoravaju na kršenje prava građana ocenjujući da ovakvi radovi dugoročno mogu ostaviti štetne posledice po zdravlje ljudi i njihovu životnu sredinu.

Zoltan Miković kaže da meštane u okolini niko nije prethodno obavestio niti je bilo ko zatražio njihovo mišljenje o tome da će, nekoliko stotina metara od zaštićene zone, biti izloženi danonoćnim radovima.

"Nisam sagradio kuću za moju porodicu da bi bušili ovde i to ne jednu, nego četiri bušotine. Niko nas nije obavestio iz NIS-a da će se ovde bušiti nafta, niti nas je bilo ko pitao da li smo saglasni sa ovakvim radovima. Ovde je za nekoliko nedelja prošlo više stotina kamiona. Za nekoliko dana se nakupi toliko prašine da ne može više ni da se izlazi u dvorište", napominje Miković.

Dodao je da su radnici punom parom radili tokom zabrane izlaska zbog pandemije kovida-19, kao i vikendom i noću i da su višestruko prekoračili dozvoljeni nivo buke.

"Na početku radova bila je strašna buka, veliki dim i prašina. Mi nismo smeli da izlazimo iz kuće zbog policijskog časa, ovde smo bili zaključani više od 80 sati, i nigde nismo mogli da pobegnemo. Užasno je bilo. Ja sam, kao inženjer za akustiku, svojim instrumentom merio buku. Prašinu, dizel isparavanja i smrad ne mogu da merim. Ovde više neće biti nikad mira. Sa druge strane su još dve bušotine, a moja kuća je između. Deca su uveče plakala zbog buke, potresanja i vibriranja cele kuće", očajan je Miković.

Dodao je da više ne može da se bavi ni svojim poslom, akustikom, i da pravi visokokvalitetne zvučnike u svojoj radnji u krugu kuće, jer su za to neophodna fina merenja koja ovde više ne može da radi zbog buke. Obraćao se za pomoć policiji, lokalnim, pokrajinskim i državnim institucijama, ali – odgovora nije bilo.

Istražni radovi NIS-a trajaće do kraja 2020. godine

U odgovoru Pokrajinskog sekretarijata za energetiku, građevinarstvo i saobraćaj za VOICE navodi se da je preduzeću NIS a.d. Novi Sad sredinom 2013. godine odobren nastavak izvođenja geoloških istraživanja nafte i gasa na prostoru severne Bačke, koji je odobren osnovnim Rešenjem Pokrajinskog sekretarijata za energetiku i mineralne sirovine 29. oktobra 2004. godine sa rokom važenja do 31. decembra 2020. godine.

NIS je dozvolu za istraživanja dobio još 2004. godine, da bi 2011. godine zatražio od Pokrajinskog sekretarijata produženje roka. Međutim, Pokrajinski sekretarijat za energetiku i mineralne sirovine je odbio taj zahtev, tražeći od NIS-a da kompletira dokumentaciju. Iako je NIS poslao nedostajuća dokumenta, nadležnom sekretarijatu je trebalo dve i po godine da njihov zahtev – odbije. Zbog toga su se obratili Ministarstvu prirodnih resursa, rudarstva i prostornog planiranja – Sektoru za rudarstvo i geologiju koje je nakon sastanaka sa predstavnicima obe strane poništila oduku sekretarijata, dozvolilo NIS-u dalja istraživanja i ocenilo da je sekretarijat odugovlačio sa izdavanjem odobrenja za nastavak istraživanja. Iz dokumentacije koja je dostavljena VOICE-u vidi se da se predmetna parcela na Paliću nalazi na privatnom posedu koje je, na osnovu sporazuma o zauzimanju zemljišta zaključenog 21. februara 2020. godine, sa NIS-om dostavio dokaz o ispunjenosti propisanih uslova. NIS će vlasniku parcele plaćati naknadu za zemljište koje zauzima i dužan je da nakon završetka radova otkloni svu štetu na zemljištu i preda zemljište u posed vlasnika. NIS je dopisom od 9. marta 2020. dostavio nadležnom organu obaveštenje o početku otvaranja radilišta u cilju izrade gram konturno istražnih koso-usmerenih bušotina na četiri mesta na Paliću, a dopisom od 30. marta NIS je prijavio i početak izvođenja rudarskih radova na izradi, opremanju i ispitivanju bušotina na Paliću, dok je 21. aprila prijavio i početak izvođenja radova, čime su ispunjeni uslovi za izvođenje radova u okviru odobrenog istražnog prostora.

Izvođači radova su konzorcijum firmi "Vojput" i "Javornik" iz Subotice. Datum početka radova je 23. mart 2020. godine, a planirano trajanje radova je do kraja 2020/2021. godine.

NIS: Imamo sve dozvole, koristimo bezbednu i savremenu opremu

U odgovoru Naftne industrije Srbije VOICE-u navodi se da NIS za navedene radove poseduje

sve potrebne dozvole i saglasnosti nadležnih državnih organa.

“Kompanija koristi savremenu opremu koja je potpuno bezbedna, kako po zdravlje ljudi, tako i po životnu sredinu i poštuje sve domaće i evropske ekološke standarde u procesu istraživanja i proizvodnje nafte i gasa”, piše u odgovoru.

Kompanija navodi da se svi radovi na bušotinama izvode na osnovu rudarskih projekata koji su usklađeni sa važećim zakonima Republike Srbije, što je uvek preduslov za početak izvođenja rudarskih radova i NIS bez svih neophodnih odobrenja i dozvola ne otpočinje aktivnosti.

“Kompanija poštuje sve bezbednosne procedure i maksimalno se trudi da u toku izvođenja radova minimalno remeti svakodnevni život i rad meštana. NIS kao društveno odgovorna kompanija pre početka svojih aktivnosti reguliše imovinsko-pravne odnose sa vlasnicima parcela na kojima izvodi radove. Sve eventualne štete koje izazove svojim aktivnostima na terenu, kompanija će snositi u potpunosti”, napominju u NIS-u.

Dodaju i da je kompanija uvek otvorena za razgovor sa meštanima navedenog područja. Zemljoradnik Andrija Rožumberski, čija se kuća nalazi u komšiluku kuće Zoltana Mikovića, rekao je za VOICE da je njegova porodica ugrožena i da nije više voljan da sa svoje četvoro maloletne dece živi na tom prostoru.

“Buka, prašina, smrad. Jedno veče sam osetio smrad kakav još nikad u životu nisam osetio, nešto nalik na mulj ili septičkoj rupi. Mi smo taj salaš kupili da živimo na miru, van žege i kuća. Kad je bušotina bila aktivna, u martu, deca nisu smela da izađu na ulicu. Noću ne otvaram prozore jer ne mogu provetravati zato što zuji, vibrira. Sad službeno lice iz grada treba da izađe da izmeri nivo buke - to treba da se plati”, kaže Rožumberski.

Prema njegovim rečima, meštane niko nije konsultovao vezano za početak ovih radova.

“Ako su voljni da plate, ja ću se odseliti sutra. Nisam došao ovde da živim da gledam kad će koji kamion da prođe, da slušam buku i udišem prašinu od ovih dizel motora. Mislio sam da sam našao oazu na zemlji, ali mi je poremećeno sada 30 godina budućih planova”, objašnjava Rožumberski.

Pokrajinski sekretarijat poslaće rudarskog inspektora na teren

Prema informacijama iz Pokrajinskog sekretarijata za energetiku, građevinarstvo i saobraćaj, u navedenom periodu nije bilo pritužbi meštana Palića zbog buke, prašine i radova tokom noći niti je bilo inspekcijskih nadzora inspektora ovog sekretarijata.

“Obaveštavamo vas da ćemo Vaš zahtev za pristup informacijama od javnog značaja, a u vezi izvođenja rudarskih radova NIS ad Novi Sad na izradi naftnih bušotina u okolini Ludoške ulice na Paliću, tumačiti i kao prijavu za vanredni inspekcijski nadzor, te će u najkraćem

periodu Rudarski inspektor, u skladu sa svojim nadležnostima, proveriti poštovanje regulative vezano za zaštitu životne sredine”, navodi se u odgovoru.

Inače, prema informacijama kojima raspolaže Pokrajinski sekretarijat za energetiku, građevinarstvo i saobraćaj, Studija o proceni uticaja na životnu sredinu ne izrađuje se za projekte geoloških istraživanja, kao ni za uprošćene rudarske projekte za izradu pojedinačnih-istražnih bušotina, već se ista izrađuje za projekte eksploatacije nafte i gasa, na osnovu koje nadležni organ – Pokrajinski sekretarijat za urbanizam i zaštitu životne sredine – izdaje saglasnost na predmetnu Studiju, što predstavlja i jedan od akata koji se dostavlja uz zahtev za izdavanje odobrenja za izgradnju rudarskih objekata i izvođenje rudarskih radova.

CEKOR: Ugroženo zdravlje i imovina meštana Ludoške ulice

Aktivista Centra za ekologiju i održivi razvoj (Cekor) iz Subotice Zvezdan Kalmar rekao je za VOICE da istražne bušotine svega nekoliko desetina metara od naseljenog područja svakako predstavlja kršenje prava građana da budu informisani o aktivnostima koje mogu da utiču na njihov život i njihovu životnu sredinu.

“Žitelji su potpuno u pravu kada kažu da se boje da neće moći da koriste svoju vodu, da trpe zbog velike buke i zagađenja prašinom. Mi, naravno, u ovom momentu ne možemo znati tačno šta se u prašini sve nalazi. Međutim, postoje vrlo ozbiljne indicije da može da bude zagađenja koje može da bude neposredno opasno po njih”, navodi Kalmar. Građani imaju pravo da budu informisani o stanju životne sredine i o budućim rudarskim aktivnostima, kaže Kalmar i dodaje da postoji ozbiljna mogućnost da se, recimo, za dve godine utvrdi da ovde ima potencijala da se eksploatišu mineralni resursi što dovodi u pitanje integritet imovine ovih ljudi.

“Integritet njihove imovine je ugrožen samom činjenicom da je ova, praktično tvrđava, veličine fudbalskog terena izgrađena uz pomoć stotine kamiona koji su prolazili i koji će nastaviti da prolaze neposredno pored njihove kuće, uz jednu dramatičnu situaciju gde se rudarski radovi rade i noću”, smatra Kalmar.

Prema njegovim rečima, ovim ljudima je oduzeto pravo da nesmetano koriste svoju imovinu i oduzeto im je pravo da budu informisani detaljno o potencijalnim negativnim ekološkim uticajima što je neprihvatljivo.

“Ovakve radove bi Rudarska inspekcija morala da zaustavi, dok se ne uradi elaborat o preoceni uticaja na životnu sredinu. Takođe, neophodno je da se naloži da se radovi obavljaju u vreme radnog vremena, a ne tokom noći, kada ne rade ni inspeksijske službe”, objašnjava Kalmar.

Istražne radnje zaustavljene na Šupljaku zbog blizine zaštićene zone

Javno preduzeće “Palić-Ludaš” je početkom januara ove godine podržalo meštane Mesne zajednice Šupljak u nameri da se na ovom području odustane od eksploatacije nafte, rastvorenog gasa i slobodnog gasa iz ležišta na parcelama koje se nalaze u neposrednoj blizini zaštićenog područja Specijalni rezervat prirode Ludaško jezero, u zoni zaštite. Kako se navodi u Rešenju Pokrajinskog sekretarijata za energetiku, građevinarstvo i saobraćaj od 21. januara, zaštitni prostor u širini od 500 metara zauzeo bi i deo zaštićenog područja, čime se ugrožava životna sredina.

Direktorka JP “Palić-Ludaš” Marta Dobo potvrdila je u razgovoru za VOICE da je ovo javno preduzeće podržalo meštane Šupljaka u njihovoj molbi da se na tom području ne izvode radovi na kopanju nafte, kao i zbog toga što su uložena značajna sredstva u očuvanje zaštićenog područja.

“Velike napore i novčana sredstva smo uložili da bismo formirali zaštitni pojas oko Ludaškog jezera i za očuvanje i poboljšanje biodiverziteta i sveukupnog stanja zaštićenog područja i shodno tome zatražili smo da se ukine odobrenje za eksploataciono polje”, navela je Dobo. Dodala je da od NIS-a nisu dobili nikakve konkretno odgovore u vezi sa radovima, ali da im se od januara do danas građani nisu javljali sa pritužbama, niti su sa njima nastavljeni razgovori od strane NIS-a.

NIS je sa lokalnim stanovništvom još ranije započeo pregovore u vezi sa navedenim parcelama, iako takva praksa nije primenjena na primeru istražnih radova u Ludoškoj ulici, na Paliću. Reporterka VOICE-a se na terenu uverila da na navedenoj parceli u Mesnoj zajednici Šupljak nema započetih istražnih radnji.

Istim povodom se tada oglasio i Savez vojvođanskih Mađara (SVM) koji je takođe podržao žitelje Šupljaka navodeći da bi “svaka vrsta zagađenja ugrozila dosadašnje napore Javnog preduzeća ‘Palić-Ludaš’, koje se odnose na unapređenje biološke raznolikosti, biodiverziteta i poboljšanje stanja jezera”.

U saopštenju je navedeno i da su funkcioneri SVM-a već preduzeli korake u cilju da Pokrajinski sekretarijat za energetiku, građevinarstvo i saobraćaj preispita i stavi van snage rešenje kojim je 21. januara dopustio NIS-u probna bušenja radi dalje eksploatacije na pomenutoj lokaciji.

Zvezdan Kalmar iz CEKOR-a upozorio je da prava meštana Ludoške ulice i meštana Šupljaka nisu na isti način tretirana i štice.

“Oni nisu bili jednako informisani i konsultovani o eventualnom početku istražnih radnji na tim područjima. Time se krše njihova osnovna prava. Smatramo da je to nedopustivo”,

Zagađenje, buka i smrad usled probnih bušotina nafte ugrožavaju zdravlje i imovinu stanovnika Palića u Srbiji, zahteva se obustava

ocenjuje Kalmar.
Izvor: voice.org.rs